

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg

Dato: 9. januar 2015
Enhed: Primær Sundhed
Sagsbeh.: DEPSBRE
Sags nr.: 1406693
Dok nr.: 1619250

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg har den 14. november 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 186 (Alm. del) til ministeren for sundhed og forebyggelse, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr.186:

”Vil ministeren oplyse, hvilke overvejelser regionerne gør sig vedrørende behandlingstilbud inden for samlingen af diagnoser under fællesbetegnelsen funktionelle lidelser?”

Svar:

Jeg har til besvarelsen af dette spørgsmål indhentet nedenstående bidrag fra Danske Regioner, som jeg henholder mig til:

”Status i **Region Syddanmark** er, at den specialiserede behandling af funktionelle lidelser hos voksne er forankret i Psykiatrisk Afdeling Odense, der har regionsfunktion på området. Ved mistanke om en funktionel lidelse skal den praktiserende læge henvise til udredning decentralt i lokalpsykiatrien, som har mulighed for at viderehenvise til regionsfunktionen i Odense. Derudover vil patienter med funktionelle lidelser være at finde på regionens smerteklinikker, hvor de modtager behandling for kronisk non-maligne smerter. Der findes i dag tre smerteklinikker i Region Syddanmark. 80 % af deres patienter vurderes af klinikkerne selv at tilhøre kategorien funktionelle lidelser. Smerteklinikkerne behandler i alt cirka 4.500 patienter årligt.

På børne- og ungeområdet har Børne- og ungdomspsykiatri Odense igennem flere år haft et tæt formaliseret samarbejde med børneafdelingen H3 på Odense Universitetshospital, OUH. Børne- og ungdomspsykiatri Odense har solide erfaringer med og lægelige kompetencer inden for området børn og unge med funktionelle lidelser. Regionens øvrige Børne- og ungdomspsykiatri har et godt og ikke-formaliseret samarbejde med pædiatrien, et samarbejde man gerne vil udbygge.

Generelt er dette område under udvikling i Region Syddanmark. Forventningen er, at funktionelle lidelser de kommende år vil være et indsatsområde i regionen – i tæt samarbejde med kommuner og almen praksis.

For at sikre god og tilstrækkelig behandling af denne patientgruppe er problemstillingen primo 2014 dagsordensat i Region Syddanmark. Der er nu igangsat et udredningsarbejde for gruppen af sygdomme, som under ét betegnes funktionelle lidelser. Udredningsarbejdet sker i et tæt samarbejde mellem

somatik og psykiatri og med inddragelse af Center for Kvalitet i Region Syddanmark. Formålet med indsatsen er at:

- Finde målgruppen tidligere
- Tilbyde evidensbaseret behandling
- Reducere unyttig behandling
- Understøtte nye rettigheder og reformer (udredningsgaranti, førtidspension)

Endvidere indgår funktionelle lidelser som indsatsområde i den kommende sundhedsaftale. Konkret er der i udviklingsaftalen forslag om at igangsætte et projekt om fastholdelse i job og uddannelse for mennesker med funktionelle lidelser og/eller lidelser i bevægeapparatet.

I **Region Sjælland** behandles størstedelen af de funktionelle lidelser i almen praksis. En lille andel af de funktionelle lidelser behandles i det sekundære sundhedsvæsen. Størstedelen behandles på hovedfunktionsniveau, mens en lille del behandles på regionsfunktionsniveau. Behandlingen foregår i Region Sjælland på hovedfunktionsniveau i Roskilde, Køge og Vordingborg, mens det på regionsfunktionsniveau behandles i Køge. Alle steder foregår behandlingen i Klinik for Liaisonpsykiatri i tæt samarbejde med de somatiske specialer. Region Sjælland har ikke planer om at etablere en klinik ved navn "Klinik for funktionelle lidelser", da Region Sjælland mener, at behandlingen allerede varetages inden for den nuværende specialevejledning.

I **Region Midtjylland** varetages behandling af patienter med funktionelle lidelser fortrinsvis på Funktionelle Lidelser (tidl. Forsningsklinikken for Funktionelle Lidelser). Funktionelle Lidelser blev oprettet i 1999. Klinikkenes hovedformål var at udføre forskning, men siden 2005 har klinikken også varetaget klinisk behandling af patienter med Helbredsangst og Bodily Distress Syndrome (BDS). Klinikken modtager ca. 250 patienter om året. I foråret 2014 blev der oprettet et tværfagligt tilbud til patienter med idiopatiske smerter og kronisk whiplash på smerteklinikken ved Aarhus Universitetshospital med fokus på patienter med sygdomsvarighed af mindre end to år. Tilbuddet er et samarbejde mellem Funktionelle Lidelser og den bestående Smerteklinik og Hovedpineklinik ved Neurologisk afdeling.

Det tilstræbes, at så stor en del af behandlingen af funktionelle lidelser foregår på så lavt specialiseringsniveau som muligt, dvs. i almen praksis. Man har igennem uddannelsen af praktiserende læger forsøgt at styrke dette. Der er imidlertid et stort udækket behov for udredning og behandling af patienter med funktionelle lidelser på specialistniveau, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved den lange venteliste ved Funktionelle Lidelser. Funktionelle Lidelser har aktuelt regionsfunktion.

I en videre udvikling af den specialiserede behandlingskapacitet i Region Midtjylland, vil det være hensigtsmæssigt at fokusere på at opbygge behandlingstilbud ved regionshospitalerne i et samarbejde med Funktionelle Lidelser samt at arbejde med udvikling af nye behandlingsmodeller, hvor der specielt lægges vægt på "shared care modeller" med et tæt samarbejde med almen praksis omkring den enkelte patient. Behandlingsindsatsen bør tage udgangspunkt i en "stepped care-model", hvor behandlingsniveauet afpasses den en-

kelte patients behov. I dette arbejde er der også forsøg under planlægning med internet-baseret terapi.

Udviklingsmæssigt er der ved Funktionelle Lidelser foregået et omfattende forsknings- og klinisk-organisatorisk udviklingsarbejde, som vil fortsætte i de kommende år. Af nye initiativer, der er igangsat eller er under udvikling, kan nævnes internet-baseret terapi, behandling af patienter med lettere funktionelle lidelser som ovenfor nævnt under smertetilbuddet, udvikling af tilbud til patienter af ikke-dansk oprindelse samt et uddannelses tilbud til socialsektoren. Der arbejdes med flere fælles initiativer, hvor Funktionelle Lidelser udvikler tilbud til specifikke patientgrupper sammen med diverse somatiske afdelinger.

Region Hovedstaden kan oplyse, at behandlingen af såkaldte funktionelle lidelser varetages af Liaisonklinikken ved Psykiatrisk Center København. Behandlingen sker på baggrund af Sundhedsstyrelsens retningslinjer på området, og der er ikke for nærværende yderligere overvejelser om behandlingstilbuddet. Betegnelsen funktionelle lidelser er ikke en vedtaget diagnostisk kategori inden for WHO's diagnosesystem ICD-10, som er den referenceramme psykiatrien i Danmark og dermed også Liaisonklinikken anvender. De diagnostiske kategorier der anvendes er således F 44-dissociative tilstande eller forstyrrelser samt F 45-somatoforme tilstande. Det skal bemærkes, at udgangspunktet for behandling af funktionelle lidelser ligesom for al anden udredning og behandling er almen praksis.

I **Region Nordjylland** sker udredningen af funktionelle lidelser med udgangspunkt i almen praksis med mulighed for viderehenvisning til et mere specialiseret niveau. Dette er ikke mindst centralt, fordi funktionelle lidelser har karakter af en "udelukkelsesdiagnose", hvor andre mulige årsager til patientens symptomer skal undersøges i den diagnostiske proces. Der er fokus i almen praksis på funktionelle lidelser, og der findes således på praksisinformation.n.dk en forløbsbeskrivelse for funktionelle lidelser, hvor der blandt andet gøres opmærksom på muligheden for henvisning til Funktionelle Lidelser på Aarhus Universitetshospital. Der er endvidere i regionalt regi holdt fyraftensmøder for læger om nyeste principper for diagnostik og behandling af funktionelle lidelser. Region Nordjylland har ikke gjort sig yderligere overvejelser vedrørende behandlingstilbud inden for samlingen af diagnoser under fællesbetegnelsen funktionelle lidelser".

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup / Sarah Bang Refberg